

7.6.2011

Raportt: saa'mi ää'rbvuâlaž teäd suõ'jjumuš õõlgat tuáimid

Võõrâs raportt õõlgat Lää'ddjânnam, što tõt aa'lgçi pue'rben ķiõĉĉâd saa'mi luâđ määņgnallšemvuõ'tte kuõskki ää'rbvuâlaž teäd stannmõõžžâst. Rapoort mie'ldd saa'mi ää'rbvuâlaž teâđain da ää'rbvuâlaž luâđâannmõõžžin lij vääžnai miârkktoš jeårben tââ'v luâđ määņgnallšemvuõ'tte. Tâ'bbe pirrõsministeriaa'le u'vddum rapoort tuejjii pirrõsministeria nõõmtum veiddsõs vuõđđu vuâđđõõvvi ä'sštobddituâjj-joukk.

Saa'mi luâđ määņgnallšemvuõ'tte kuõskki ää'rbvuâlaž teât lij luândes beä'lnn âannmõ'sše kuulli da kää'tt oĉndââtt sää'mķiõlâst, pirrõskõskkvuõđâst da luâttjie'llemvue'jjin. Saa'mi ää'rbvuâlaž luâttjie'llemvue'jj le'be puâžzhâidd, mie'cstumuš, kue'llseellmõš, norrõõžž da sää'mķiõtt-tuâi se'rdde ää'rbvuâlaž teäd puõlvvõõggâst nobba. Saa'mi luâđ määņgnallšemvuõ'tte kuõskki ää'rbvuâlaž teât lij vaar vue'lnn huânn'ned õhttsažkää'ddlaž muttõõžzi diõtt.

Tuâjj-joukk oudd alttõõžž vue'jj teevvam diõtt 28 tuáimtuâi da siâssmõõžžid. Tuáimtuâjain uu'det alttõs luâđ määņgnallšemvuõ'tte kuõskki ää'rbvuâlaž teâđai lokku vâlddmõõžžâst lâä'jjseâttmõõžž da vaaldšem ooudâsviikkâmha'ņķķõõžžin di škoou'l'jumuužžâst. Tuâjj-joukk oudd alttõõžž, što resuurzzid jââ'dtet saa'mi luâđ määņgnallšemvuõ'tte kuõskki ää'rbvuâlaž teâđai ruõkkmõ'sše, tu'tķkumu'sše da jeálltumu'sše. Tuâjj-joukk oudd veâl alttõõžž, što ââ'n oodeem määņgnallšemvuõttstrategiia da tuáimmjemprográ'mme, mie'rķķeet veâl pá'rddķerjja odđ tuáimtuâjaid ää'rbvuâlaž teâđai suõ'jjeem diõtt.

Tuâjj-jouok saaggjââ'dteei Klemetti Näkkäljärvi vuâinn rapoort valmštumuuzž miârkkõõõvvâm-nallšem äiggavuâžžmõssân da nu'tt, štõ tõt räâjj šiõgg vuâđ meersaž da meeraikõskksaž luâđ määņgnallšemvuõttpolitiikk beälla."Vääžnmõs ministeriad da ve'rġġnee'ķķ ĉõnnõ'tte ooudâsviikkâd saa'mi luâđ määņgnallšemvuõ'tte kuõskki ää'rbvuâlaž teâđaid. Lij vääžnai, što tuâjj ij ââ-rast tääzz da tuâjj-jouok ĉuâ'jtum tuáimid ää'ljet ĉõõđted", Särnn Näkkäljärvi.

Raportt veekk ooudâs peä'lstes meeraikõskksaž biodiversiteetsuâppâm aartikla 8(j) tuáimme-piijmõõžž Lää'ddjânnmest. Aartikla sue'jjad alggmeerai luâđ määņgnallšemvuõ'tte kuõskki ää'rbvuâlaž teâđaid, vue'jjid da innovaatiad.

Akwé: Kon vuâ'ppõõžž vää'ldet ââ'nnem vuâlla Lää'ddjânnmest

Tuâjj-joukk oudd alttõõžž, što saa'mi dommvuu'd mäddââ'nnem plaanumuuzžâst da jââ'dtumuužžâst suâvvtet biodiversiteetsuâppmõõžž Akwé: Kon –vuâ'ppõõžžid meersaž lâä'jjseâttmõõžž räâmmi se'st. Meä'cchalltõs lij õõutsââ'jest sää'mtee'ġġin ju'n alttââm vuâ'ppõõžzi suâvvtumuuzž Pää'nnuõddâr poostavuu'd hâidd- da ââ'nnemplan raajjmõõžžâst, vuõssmõssân maai'lmet.

"Vuâžžap Pää'nnuõddâr poostavuu'd hâidd- da ââ'nnemplan raajjmõõžžâst ärvvsaž tobddmõõžžid, da Meä'cchalltõs lij ĉõnnõõttâm raajjâd põõšši mõõntõõllâmvue'jj Akwé: Kon –vuâ'ppõõžž suâvvtumu'sše Meä'cchalltõõžž tuáimmjumuužžâst", tuâjj-jouok saaggjââ'dteei Näkkäljärvi lij rämm-miõlâst. Tuâjj-joukk âânn vääžnai ä'sšen, što kää'dd še vâ'ldde lokku vuâ'ppõõžž ha'ņķķõõžžeez beä'lnn. Pääkkte'm Akwé: Kon vuâ'ppõõžž liâ valmštõllum õõutsââ'jest alggmeerai võborsee'ķķivui'm da primmum biodiversiteetsuâppâm vuâ'ssbie'llsâbbrest ee'jjest 2004.

Lää'ddjânnmest vuâ'ppõõžž kuâ'sķķe nâkam saa'mi dommvuu'dest ĉõõđtem ha'ņķķõõžžid, kook vuei'tte vaikkted saa'mi kulttuu're da luâttjie'llemvue'jjid. Tuâjj-joukk oudd alttõõžž, što ko

pirrõdõzz ââ´nnem da ää´rbvuâlaž sää´mjie´llemvue´jjid jââ´dteei lää´jjseâttmõdõžž viiggât ooudâs, vää´ldet lokku, biodiversiteettsuâppâm õõlgtõdõzzid da suâvvtõõllâm paai´kin Akwé: Kon – vuä´ppõdõzzid. Tuâjj-joukk oudd alttõdõzz, što pirrõsministeria oudd vuä´ppõdõzz Akwé: Kon – vuä´ppõdõzzi suâvvtumuuzžâst pirrõsvaikktõdõzzi ärvtõõllâmproseezzâst di mäddâ´nnem- da raajjâmlää´jj tuâimpepiijmõdõžžâst.

Tuâjj-joukk lij kēe´rjtam lääddas da čõõđtam Akwé: Kon vuä´ppõdõzzid. Lää´ddkiõ´lle jâarglõttum joortõdõzzin, kââ´tt lij õhtt maai´lm vuõssmõs vuä´ppõdõzzin tuejjuum joortõs.

Tuâjj-joouk raportt:

www.ymparisto.fi/lumonet/8j

Akwé: Kon –vuä´ppõdõzz:

<http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=385633&lan=fi>

Luâđ määngnallšemvuõtt da sä´mmla -čõõlgtõs (Lää´đdjânnam pirrõs 12/2011):

<http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=385727&lan=fi>

http://www.samediggi.fi/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=184&Itemid=325

Lâássteâđaid:

Saaggjââ´dteei Klemetti Näkkäljärvi, Sää´mte´gğ, te´l. 050 524 2109, etunimi.sukunimi@samediggi.fi

Luâđsuõ´jjeemjââ´dteei Ilkka Heikkinen, pirrõsministeria, te´l. 040 506 1172, etuni-

mi.sukunimi@ymparisto.fi

Tuâjj-joouk piizar, pâ´jjta´rkķeei Liinu Tõrvi, Sää´mjânnam jie´llemvue´jj-, trafikk- da pirrõskõõskõs, te´l.

040 719 2997, etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi